

Duodaš ja ovddit dan maid mánná lohká

Go geavahat máná iežas sániid ja lasihat ođđa, de veahkehat máná ovddidit gielas. Jus mánná lohká *namnam*, de sáhtta lohkat: *Juo, dá lea borramuš ja dál mii galgat boraditt*. Dán agis ii leat imaš ahte mánná ii loga sániid riehta. Ále njulge, muhto loga ieš dan rievttis láhkai, dalle mánná oahppá mo galgá dadjat dan sáni.

Čana sániid mearkkašumi máná iežas máilbmái

Lea álkibut oahppat ođđa sániid maid mánná juo dovda. Jus oaidnibeahhti gova buvssain, de sáhtát čujuhit máná iežas buvssaide ja lohkat: *Dus leat buvssat, nugo mánás dán girjjis*.

Geahčči govaid, lohkki ja ságasteahkki

Mánás leat dál ollu girjjit maid birra sáhttibeahhti ságastallat. Jeara mánás mii girjjis dáhpáhuvvá ja čana daid máná vásáhusaide:

Maid don jáhkát...? Muittát go...?

Hála eatnigielat

Hála, lávllo ja loga eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánggagielat birrasiin, ja lea aivve buorin šaddat bajás eanet go ovttá gielain.

Sulli 3 jagi rájis

Veaháš mánát giela birra 3 jagi rájis

- Ollu mánát áddejit dál mánga čuođi sáni. Sii bidjet oktii sániid cealkkan ja hálldašit oanehis ságastallamiid.
- Mánná jearrá ollu ja ipmirdišgoahhtá mo geavaha sániid ja ahte sáhtta stoahkat daiguin.
- Du mánná muitališgoahhtá vásáhusaidis birra ja liiko guldalit go don muitalat.

Fuomášeahkki bustávid ja sániid

Ovdaskuvlaagis ollu mánát beroštit bustávain ja sániin. Loga ja cuoiggo galbbaid ja gálvooggožiid go du mánná čájehaberoštumi. Fuomášeahkki maid mearkkaid ja symbolaid birrasis ja ságasteahkki maid dat mearkkašit.

Čilge ođđa sániid

Čilge fal ođđa sániiguin dan mii dáhpáhuvvá ja dan maid oaidnibeahhti árgabeaivvis. Čilge sániid maid mánná ii ipmir: *Mearra lea muhtin lágan jávri, dušše olu stuorit*. Dahje: *Go mannat mearragáddái, de mii lávggodat mearas*.

Ságastallagoađe

Ságas dan birra mii dáhpáhuvvá beaivvi mielde. Čuovvul juoga maid leat gullan dahje oaidnán máná dahkamin ovdaskuvllas ja bivdde máná muitalit eanet.

Eanaš golmmajahkásaččat eai jietnat visot sániid dego mii rávisolbmot. Go gulat sáni mii daddjo eará láhkai, de sáhtát jietnadit dan nugo galgá, ja de mánná dađistaga dadjá nugo galgá.

Lohkki ovtas

Váldde vierrun lohkat oanehis botta juohke beaivvi. Ollu mánáin lea jielat girji maid háliidit lohkkot hui dávjá. Govvagirjjiin lea dál eanet mánggagardánis muitalusat, muhto lea ain dehálaš ságastallat teavstta ja govaid birra.

Bivdde máná ságastallat girjji sisdoalus, ja movttiidahte máná jearrat gažaldagaid muitalettiin. Go mánná jearrá, bisán, guldal ja hálešteahkki ovtas.

Muitte ahte stoahkan lea máná vuohkki oahppat. Nu ahte stoaga, lávllo, muital ja lohkki ovtas. Riibma ja lávlun lea somá. Lohkat girjjiid lea buoremus vuohki oahppat ođđa sániid!

Hála eatnigielat

Hála, lávllo ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánggagielat birrasiin, ja lea aivve buorin bealit šaddat bajás eanet go ovttá gielain.

Máná giella

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Oahpa eanet

- Loga eanet „Loga munnje“-doaimmas Samedikki girjerádjosis:
www.samediggi.no
- Jus navddát du máná giella ii ovdán nu mo galggašii, de váldde oktavuoda mana dearvvaššvuodastašuvnnain. Don sáhtát maid ságastallat du máná giellaovdáneami birra mánáidgárddi bargiiguin.

Guđa mánu rájis

Veaháš mánát giela birra guđa mánu rájis

- Du mánás lea ollu maid áicat ja fuobmát máilmmis! Geahča máná čalmmiiguin máilmmi ja ane sániid čilget maid oainnát. Fuomášeahkki ovttas stuorráid ja smávváid, visot mii lea gelddolaš!
- Máná ságasta duinna dál juo láhttemiin, jienaiguin ja lihkestagaiguin. Farga máná bulljardišgoahtá jienaiguin mat orrot dego sániid, dego *omdda-da* ja *ta-ta*.
- Du máná dovddagoahtá maid doahpágiid ja dajaldagaid ja dađistaga ipmirdišgoahtá doahpágiid dego geahča ja sániid dego eadni ja áhčči.
- Du máná liiko ságastit duinna, stoahkat *Gos lea bealgi?*, ja álkes lihkestastohkosiidda dego *Suga, suga, su*.

Hála vaikko man birra

Hála dan birra mii dáhpáhuvvá ja dan birra maid máná áicá ja ain fuomáša. Hála biepmu ja biktasiid birra, hála dan birra maid oaidnibeahhti ja maid máná bargá. Guldal máná, de máná bivdá joatkit ságastallama. Gollat áiggi mánáin.

Gearddut ja rievdadala sániid

Gearddut máná jienaid, árval sániid mat sulastahttet jienaid nu ahte jienaide šaddá mearkkašupmi. Ná oahppá máná maid sániid mearkkašit. Vuordde gitta dassái go máná vástida jienain dahje lihkestagain ovdal go joatkkát. Nu oahppá máná ságastit.

Stoaga gielain

Lávllu, riibme ja hoaga, stoaga lávlunstoahkosiid. Geavat suorpmaid ja juolgesuorpmaid šuđa, cura, šura ja leaikkastala! Luoikkat girjjid ja musihka girjerádjosis.

Geavat cuoigun girjjid-mánngii

Cuiggo ja ságas govaid birra. Álggus ii soaitte máná

guhkká čuovvut, muhto dađistaga nagoda máná čuovvugoahit guhkkibuš áiggi. Fuomáš mas du máná berošta ja čuovvul dán. Muital dađis eanet juohke gova birra. Joatke nu guhkká máná berošta.

Hála eatnigielat

Hála, lávllu ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánngagielat birrasiin, ja lea aivve buorin šaddat bajás eanet go ovtta gielain.

Jahkásažžan

Veaháš mánát giela birra jahkásažžan

- Máná geavaha lihkestagaid ja jienaid go muitala juoidá dutnje.
- Vuosttaš sániid leat dávjá dan birra mii dál dáhpáhuvvá, dego guovža, spábba ja geahča.
- Du máná ádde ollu eanet sániid go máhtta cealkit ja dárbbasa du veahki dulkot ja kommenteret.

Čuovu máná beroštumi

Sáhtát geavahit visot maid oaidnibeahhti ja dahkabeahhti árgabeaivvis ovddidit máná giela. Čilge sániiguin maid máná áicá juste dál. Go máná lohka *gea* ja čujuha bussái sáhtát vástidit: *Juo, die lea bussá. Liikot go bussái?* Muite vuordit máná vástádusa.

Fuomáš ja guldal

Go máná attát fuomášumit ja čájehat ahte guldat, de máná dovda ahte don beroštat mas son lohka, lešgo sátni, vai cuoiggoš go dahje man nu eará láhkai eará láhkai gaskkusta juoidá. Go vástidat, de máná oahppá ságastallat.

Stoaga gielain

Lávllu, loga riimmaid, stoaga lávlunstoahkosiid. Geavat suorpmaid ja juolgesuorpmaid, jietnadala ja leaikkastala!

Fuobmá ja muital

Muital maid máná guovža dahje vávva bargá dahje gosa busse olggobealde lea vuolgime. Ságas govaid birra main oidnojit fuolkkit ja kihpárat. Máná dárbbasa gullat odđa sániid mánngii, iešguđet oktavuodain.

Loga álkes govagirjjid

Dál sáhttibeahhti geavahit govagirjjid. Álggus geahččabeahhti ja cuoigubeahhti govaid ovttas. Álkimus lea ahte don muitalat govaid birra, muhto dađistaga logat teavstta girjjis. Du girjerádjosis oáččut rávvaga girjjin maid sáhtát luoikkahit.

Hála iežat eatnigiela

Hála, lávllu ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánngagielat birrasiin, ja lea aivve buorin šaddat bajás eanet go ovtta gielain.

18 mánu rájis

Veaháš mánát giela birra 18 mánu rájis

- Ollu mánát dán agis áddejit sullii 200 árgabeaivvesáni.
- Máná geavaha ieš muhtin sániid, muhto sániid mearkkašupmi sáhtta rievddadallat dilálašvuodas dilálašvuhtii.
- Muhtin mánát bidjagohtet oktii sániid cealkkan, ovdamearkka dihte *eatni biila* dahje *gea beana*.

Hálešteahkki ollu

Hálešteahkki dan birra maid dahkabeahhti iešguđetge dilálašvuodain.. Muital máná mii dáhpáhuvvá ja čilge sániiguin maid bargabeahhti. Guldal dárkilid maid máná dadjá. Divtte máná ádjánit ságastallat.